

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060209

DOM
2020-09-23
Stockholm

Mål nr
M 10622-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-09-20 i mål nr M 1604-19, se bilaga A

PARTER

Klagande M.G.

Ombud: Advokat J.R.

Motpart

Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv kommun

SAKEN

Föreläggande att ta bort massor m.m. på fastigheten XX i Kungälv kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv kommuns beslut den 26 september 2018 (M-2018-875, dnr MOB NM-2017-1157) i den del det avser borttagande av massor.

Dok.Id 1630618

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

YRKANDE M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M.G. har yrkat att Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv kommun beslut ska upphävas i de delar som avser förbud mot återvinning för anläggningsändamål och borttagande av massor. Till stöd för sin talan har han i allt väsentligt åberopat samma grunder och omständigheter som i underinstanserna.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Målet har med stöd av 15 § andra stycket 2 lagen (1996:242) om domstolsärenden avgjorts utan att M.G.s överklagande har kommunicerats med nämnden.

M.G.s överklagande avser endast det av nämnden beslutade förbudet mot att återvinna icke-farligt avfall för anläggningsändamål genom utfyllnad av fastigheten XX och föreläggandet om att ta bort de massor som lagts på fastigheten. Mark- och miljööverdomstolens prövning är alltså begränsad till dessa två punkter i beslutet.

När det gäller förbudet mot att återvinna avfall för anläggningsändamål gör Mark- och miljööverdomstolen inte någon annan bedömning än underinstanserna. Överklagandet ska alltså avslås i den delen.

I frågan om skyldighet för M.G. att ta bort de massor som lagts på fastigheten kan inledningsvis konstateras att nämnden i sitt beslut har preciserat skyldigheten genom att ange att ”Ytan redovisas i bilaga 1”. Den bilaga som avses har fogats till beslutet och består av ett flygfotografi över fastigheten där ett område har markerats genom färgläggning. Den närmast till hands liggande tolkningen av beslutet blir därmed att det är massor inom det markerade området som ska avlägsnas. Detta motsägs dock av innehållet i den tredje punkten i nämndens beslut, i vilken M.G. föreläggs att vidta vissa försiktighetsåtgärder för mellanlagring av avfall/schaktmassor ”på markerad yta i bilaga 1”. Det mesta tyder därför på att det område som markerats i beslutsbilagan inte är det område som avses med föreläggandet att avlägsna massor. Vilken eller vilka delar av fastigheten som det föreläggandet tar sikte på kan därmed inte utläsas av beslutet.

Även om nämnden under den efterföljande handläggningen vid mark- och miljödomstolen har försökt precisera vilket område på fastigheten som avses med föreläggandet att ta bort massor konstaterar Mark- och miljööverdomstolen att själva beslutet i den delen inte lever upp till de krav på tydlighet som måste ställas på beslut av denna karaktär (se t.ex. rättsfallet RÅ 1994 ref. 29, HFD 2017 ref. 21 och Mark- och miljööverdomstolens dom den 4 september 2019 i mål nr M 12321-18). Beslutet ska därför upphävas i nu berörd del.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, hovrättsrådet Ralf Järtelius, referent, tekniska rådet Kerstin Gustafsson och hovrättsassessorn Erik Stålhammar.

Föredragande: Referenten.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-09-20
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 1604-19

PARTER

Klagande M.G.

Ombud: Advokat J.R.

Motpart

Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länstyrelsen i Västra Götalands läns beslut 2019-03-18 i ärende nr 505-38362-2018, se bilaga 1

SAKEN

Angående förbud mot användning av avfall för anläggningsändamål, föreläggande att ta bort massor samt föreläggande om försiktighetsmått för mellanlagring av avfall på fastigheten XX i Kungälv kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Den 26 september 2018 beslutade Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv kommun, i vad som nu är aktuellt i målet, att förbjuda M.G. att återvinna icke-farligt avfall för anläggningsändamål genom utfyllnad på fastigheten XX samt att förelägga M.G. att ta bort vissa massor, på i beslutet redovisad yta på samma fastighet. M.G. överklagade beslutet till länsstyrelsen som i beslut den 18 mars 2019 avslog överklagandet men ändrade beslutet på så sätt att tiden inom vilken massorna ska vara borttagna bestämdes till senast sju månader efter det föreligger ett lagakraftvunnet avgörande i frågan.

YRKANDEN M.M.

M.G. har länsstyrelsens beslut och yrkat att Länsstyrelsens och Miljö- och byggnadsnämndens beslut - såvitt avser de första beslutandemeningarna om förbud och borttagande av massor - ska upphävas. Till stöd för sin talan har han anfört i huvudsak följande.

Grunder

Nämndens föreläggande om borttagande är så oklart att det ska undanröjas. Under alla förhållanden utgör de massor M.G. förelagts att ta bort från fastigheten XX inte avfall enligt 15 kap. 1 § miljöbalken. Det saknas därför grund för att meddela förbud och åtgärdsföreläggande med stöd av stöd av 26 kap 9 § miljöbalken på det sätt Nämnden har gjort.

Nämndens förbud och åtgärdsföreläggande är mer ingripande än vad som behövs i detta fallet. Åtgärderna är därför otillåtna enligt 26 kap. 9 § miljöbalken.

Omständigheter

Bakgrund

M.G. är lagfaren ägare av fastigheten XX i Kungälv kommun ("Fastigheten"). Fastigheten är en bebyggd lantbruksfastighet om ca 2,6 ha, fördelat på två skiften och angränsar skogsbruksområde. Fastigheten är samtaxerad med jordbruksfastigheten YY, om omfattar ca 4,7 ha. M.G. har lång

erfarenhet av professionellt arbete inom jordbruk samt med asfalt och väganläggning

Otydligt beslut

På den ifrågavarande platsen har tidigare anlagts en vändplats i form av en båge samt innanför denna en hårdgjord yta som plats för upplag/mellanlagring av schaktmassor och materiel för husbyggnationer i området m.m. Den hårdgjorda ytan för mellanlagring överensstämmer i huvudsak med de med rött markerade området i Miljö- och byggnadsnämndens (Nämnden) bilaga 1 till beslut 2018-09-26.

Nämndens beslut är otydligt. Det hänvisar både i den del som avser åtgärdsföreläggande och den del som avser försiktighetsmått för mellanlagring till yta som redovisas i bilaga 1. I bilaga 1 finns endast en yta redovisad/markerad, vilken utgör yta ifylld med rött. Som ovan motsvarar den i huvudsak den yta som används till mellanlagring. Denna yta kan därför rimligen inte omfattas av åtgärdsföreläggandet, utan endast av försiktighetsåtgärder. Nämndens beslut är dock generellt formulerat, genom att M.G. ska ta bort "...de massor som lagts på fastigheten XX..." Det är således helt oklart vilket område som omfattas av föreläggande om borttagande av massor. Det kan knappast vara så att den bågformade vändplanen omfattas av detta föreläggande och som sagt inte ytan för mellanlagring. Övrigt område, där det skett utfyllnad kan omfattas av föreläggandet, men det förefaller oklart.

Beslutets åtgärdsföreläggande är ingripande för M.G.s möjligheter till nyttjande av dennes egna jordbruksfastighet. Efterföljande av föreläggandet innebär förhållandevis mycket arbete och kostnader. Inte minst av dessa skäl ska föreläggandet upphävas.

"Övrigt" utfyllnadsområde

I det följande utgås från att borttagande av massor avser området, som inte utgörs av bågformad vändplats och inte hårdgjort område för mellanlagring.

En del av Fastigheten utgörs av naturbetesmark. I syfte att iordningställa platsen för användning som beteshagar har M.G. utfört gallring och tillfört jordmassor, som kommer från ett område nordost om platsen på samma fastighet, där M.G. skalat av ett berg.

Aktuella arbeten utförs på ett område som är värdefull betesmark och det är M.G.s mål att värna och nyttja marken på ett bästa sätt genom att tillse att betesmarken är i brukbart skick efter tidigare ägares misskötsel. Att marken förslyas är inte god hushållning med jordbruksmark, varför det varit naturligt för M.G. att vidta de aktuella åtgärderna.

Nämnden har angivit att det rör sig om våtmark, men så är inte fallet. Det rör sig om naturbetesmark, som i och för sig kan anses otillfredsställande dränerad. Bristande dränering har orsakats bl.a. av att vägdiken inte underhållits längs hela sträckan utan mycket dräneringsvatten har stannat på denna plats.

En förutsättning för Nämndens beslut om borttagande av massor har varit att de aktuella massorna är att betrakta som avfall. Att så är fallet är en förutsättning för att beslutet ska vara förenligt med lag. Enligt 15 kap. 1 § miljöbalken avses med avfall "varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att, göra sig av med". Ordvalet "göra sig av med", som är hämtat från EU-rätten, åsyftar en sådan situation då innehavaren av ämnet eller föremålet vill bli kvitt ett problem snarare än en sådan situation då innehavaren vill nyttiggöra sig egendom (se prop. 2015/16:166 s. 43 f.).

I det här aktuella fallet rör det sig om material som M.G. ska nyttja för att förbättra möjligheten att använda sin mark till betesmark. Det rör sig således om egendom som M.G. vill nyttiggöra sig. Redan av detta skäl är massorna inte att anse som avfall enligt 15 kap. 1 § miljöbalken. Det saknas därför grund för att meddela förbud, åtgärdsföreläggande och föreläggande om försiktighetsmåt

med stöd av stöd av 26 kap 9 § miljöbalken på det sätt Miljö- och Nämnden har gjort.

Nämnden har därmed fattat beslut även om att de förflyttande jordmassorna ska tas bort, trots att de endast är ett naturligt led i omhändertagandet av naturbetesmarken och iordningställa misskött betesmark till gott skick. Nämndens åtgärdsföreläggande är således även av detta skäl mer ingripande än vad som behövs i detta fallet. Beslutet är därför otillåtet enligt 26 kap. 9 § miljöbalken.

M.G. accepterar tills vidare förbud att fylla ut området med anläggningsmassor, intill han kommit in med ny anmälan till Nämnden, men däremot inte förbud mot utfyllnad med rena jordmassor.

Miljö- och byggnadsnämnden har i yttrande uppgett att den vidhåller sitt beslut daterat 2018-09-26 och anfört följande.

Massorna som fyllts ut i våtmarken består av avfall. I anmälan om användning av avfall för anläggningsändamål som lämnades in 2017-04-06 redovisar sökande att det rör sig om begagnat krossmaterial från vägar och parkeringsytor. Sökande har även uppgett att massorna kommer från diverse entreprenadarbeten. Sökande har ett entreprenadföretag.

Anmälan kompletterades aldrig av sökande, trots brev och föreläggande. Det miljöenheten begärde in var en situationsplan över utfyllnaden, närbelägna diken och vattendrag, nivåer före och efter utfyllnad s. k. markprofiler, vattentäkter och grannfastigheter. Det redovisade syftet 2017 var att bygga en väg. Under handläggningens gång har syftet ändrats till att bygga en väg och göra en utfyllnad av marken för att skapa naturbetesmark.

När miljöenheten inte fick in de begärda kompletteringarna bedömdes att anmälan inte kunde handläggas p. g. a. bristande beslutsunderlag och verksamheten förbjöds därmed.

Som sökandes juridiska ombud sammanfattar i punkt 3.6 i sitt yttrande är det massor som fyllts ut enligt bilagd situationsplan som ska tas bort. Undantaget är den bågformade vändplatsen samt det markerade området i bilagan till beslut daterat 2018-09-26, där mellanlagring får ske.

Miljöenheten bilägger två ortofoton från 2016 och 2018. Där det framkommer att utfyllnaden av våtmarken påbörjats redan innan avbaningen skett av berget på nordsidan vägen. Med det visas att utfyllnaden i våtmarken även består av annat material än avbaningsmassor.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen har gått igenom handlingarna samt övervägt vad klaganden anfört i domstolen. Med hänsyn till de oklarheter om syftet med användandet av massorna som förelegat och klagandens underlåtenhet att komplettera med nödvändiga uppgifter anser domstolen att nämnden haft fog att såväl förbjuda utfyllnad med icke-farligt avfall på fastigheten såväl som förelägga om borttagande av utfyllda massor inom den i beslutet redovisade ytan. Vad klaganden nu anfört i dessa delar leder inte till någon annan bedömning från domstolens sida. Det kan inte anses visat att det inte är fråga om avfall som används och använts för utfyllnader inom berört område. Det finns således inte skäl att nu upphäva nämndens och länsstyrelsens beslut. Mark- och miljödomstolen gör således ingen annan bedömning än vad länsstyrelsen gjort och överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 11 oktober 2019.

Titti Heina

Nils-Göran Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Titti Heina, ordförande, och tekniska rådet Nils-Göran Nilsson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.